

BCU Cluj / Central University Library Cluj
 A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG;
 NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indült BÉTSBÖL Szeredán 1. Októberben 1788.

Minden-féle elegycs Hadi-környülállások.

Azon *Khotzim Vára*, mellyet már mi Ujság-
 irók egynéhányszor minden puska-szó-nékül
 meg-vettünk, de senkit mind eddig belé nem költöz-
 ettünk vala, már most az ötet ofromlott Seregtől
 nem csak meg-vétegetett, hanem a' Felséges Tsászári
 tettejü Sas-is abban fészket rakott és belé-költöz-
 tedett; mellyet, — hogy? mikor? és mi módon
 vettünk-meg? hátrább a' hadi-tanátstól ki-adott tu-
 losításokban mint bizonyosít ugy olvashatjuk. — —
 Miénk hát már valahára tsak ugyan *Khotzim Vá-*

ra! 's már most Hertzeg *Kóburg*, az Oláh-orzági már meg-telepedett széleken, nyomúl az edgyesült Orosz Sereg mellett vele edgyet-értő Vezér' *Elmptel* edgyütt edgyik felől, a' Bánátban Sáska módjára elterjedett hivatlan Véndég háta-megé, más felől pedig *Laudon*; és ha ezen *Egyiptomi*, *Asiai*, és Isten tudja honnan öszve-gyült fok völgynek hollójit szerentséfen Kalitzkába kerithetik, mely eránt táplál a' reménység, ezek közzül igen kevés fog a' magatéli félzkébe visszfa-költözni. — Mig e' lenne pedig, bizonyos tudósításból írhatjuk, hogy a' mi féltöbb hadi-dolgaink már *Temesvárig* hátráltak. — A' F. Tsászári; *Ferentz* fő Hertzeg, mind friss egészségben vagynak, és F. M. L. *Vartensleben* Urnak tsak ruhája sebesített vala-meg a' napokban, és teste minden serelem nélkül maradt.

Ezt írják a' Párisi Levelék 10-dik Sept. „Már egynéhány napoktól fogva közönségesen foly itten azon hir, hogy a' R. Tsászári Udvar, a' mi Udvarunktól a' frigy-kötés ereje-szerént ígért 24-ezerből álló segítségét kívánta légyen, és hogy ezen Seregek az *Auszriai Belgium*' őrizetére maradván, az ott lévő Tsászári Seregeknek másútt kívánná ő Felsége háfnokot venni. Már most itt azt erősítik, hogy a' *Szt. Omernél* öszve-gyült Frántzia Seregek *A. Belgiumba* fognának menni. Mennyi igazság lehessen ezen *Párisi* Tudósításban, a' még nem engedi magát tőlünk meg-határozatni; de kivált-képpen való az ezen Tudósításban, hogy a' *Szt. Omeri* próba Táborra olly véghetetlen fok ágyuk és más kemény hadi-készületek költesztetnek, mellyek egy nyári próba Táborra éppen nem láttatnak szükségesnek.

Berlin 9-dik Sept. A' múlt Pénteken a' fő Kormányzó Ur *Möllendorf* mind a' két titkos Tanátsbéli Minster *Finkenstain* és *Hertzberg* Urakkal együtt egész fél-nap tanátskozának, melyből a' Berliniek azt hozzák-ki, hogy itten nagy fák vagynak mozgató-félben. — A' 2-dik Sept. *Varsoból* jött tudósítások pedig azt a' hirt hozták, hogy a' *Nagy Lengyel-országban Szrodában* tartott Ország-gyűlésé igen nyughatatlanúl ment légyen véghez. Két Nemes emberek magokat itt meg-lőtték, és egynéhányoknak ujjok és orrok mettetett légyen-el. Itt megint minden fel-zavaradott azólta, miólta észrevették, hogy a' Vajdaságok egy minden órán esendő nagy változált várhatnak magokra és s. t.

Egy Német Levélből illy nevezetes Tudósítást olvashatunk: „Az ez-előtt a' *Londoni* Udvarnál rendkívül való Pruszszus Királyi-követségben vólt Gróf *Lusi*, mivel született Görög lévén a' Török 's más nyelveket jól érti, Konstantzinápolyba követségbe küldetik, mely követségnek fontos okát gondolják némellyek. — A' Felséges Tsászár 100 aranyokat tett vala-fel annak jutalmúl, ki a' *Veterániai* Barlangban lévőknek eleséget fogna vinni (mikor még oda benn valának) ezt egy *Pátfi János* Sergebéli Hadnagy tökéletesen véghez vivén, nem tsak a' 100 aranyokat nyeré-el, hanem azon-kivül ő Felsége Kapitányndk-is tenni méltoztaték.

A' Felséges Tsászár Novemberben Bétsbe várattik. — *Kotsa*, az a' híres Szabad-sereg Vitéz Vezére, melly olly szörnyű dolgokat vitt vala a' maga Sergeével véghez, nem a' Török fogságba esett, a'

mint erről sokan vélekednek vala, hanem 400-ad magával életét áldozta-fel, minekutánna a' Törökök között 800-at csak az akkori útolsó tsatájában megfosztott volna az élettől. Ennek teste fő nélkül találtatott-meg a' tsata piatzán testvér ötsének vég-hetetlen gazdagságot hagyott maga után. — Már most megint ujra elevenedett azon hir, hogy minden F. Tsászári és Királyi Birodalomban lévő útízát-seprő és hajót húzó Rabok, akár Vének, akár ifjak légyenek ezek, fegyvert fognak, 3 Regementekre osztatnak és ők-is az ő büntetés járma alatt lévő hibás életeket a' Birodalom háfznáért a' *Mahumed* kotzkájára fogják vetni, olly fel-tétel alatt, hogy a' kik közüllök hiven szolgálják és meg-maradnak, nem csak szabadságot nyerjenek, sőt a' magok meg-külömbezettések-szerént jutalmat-is várhas-sanak. Vagynak illyetén rabok a' F. Ts. és Királyi Birodalomban (azt írja egy Iró) mint egy 40-ezeren, kiknek, egy ollyan fene ellenséggel való háborúban, mint a' Török, nem csak jó hafznokat lehetne venni, hanem ezek által, olly helyyen, hól a' veszedelem, a' nagyobb veszedelemnek el-kerülése végett, bizonyos, sok jó életű hazafiakat 's katonákat lehetne meg-tartani. Ugy hirlelik, hogy ezeknek Tisztjeik lésznek azon vólt Tisztek, kik bizonyos biineikért tsúfokon küldettenek vala-el külömbb külömbb-féle Sergektől, és a' kik most magok önként szolgálatot infálnak; de a' kik a' magok rangjok és Vitézségek-szerént, szintén olly hadi jutalmot fognak venni, mint más Tisztek. Ezen hirtől egy rövid következő idő fog bizonyóságot tenni.

tenni. — Ha az igazat meg-kell vallanunk, *Novival és Grádiskával* éppen úgy vagyunk; mint vólunk *Dubitzával*. Hányszor nem kürtöltük -ki *Dubitzá*t hogy meg-vettük? 'S azonban *Dubitza* sokáig *Dubitza*nak maradt. *Novi* ugyan környül van véve a' *Laudon* Sergeitől; de akár mit mondjanak a' *Tudósítók*, bizonynal nem tudjuk, meg - vétetett -é vagy nem? *Grádiska* pedig úgy meg - van erősitve eleséggel és minden hadi - készülettel, hogy ahhoz nem tréfa nyúlni; és ezt a' *Törökök* annál inkább óltalmazták, mennél nagyobb közösülése vagyon ezeknek *Belgráddal*, és mennél nagyobb könnyebbitené ezeknek meg - vétele *Belgrádnak* meg - vételét. — — *Belgrád* pedig, a' mint iratik, minden eleségbéli dolgokkal és erősséggel úgy meg - rakatott, hogy ott a' *Török* nem koplal, a' mint írtuk vala. A' *Belgrádi Abdi Bafsa* pedig 10 - dikén *Septembernek* a' *Nagy Vezértől Seráskier* Basának, az az *Feldmarsalnak* tétetett, és a' *Törökök* *Belgrád* körül igen nagy számra szaporodtanak. — Azok az emberek, kik a' *Török Birodalomnak* közepéről *Sirmiába* szöktének, nem tudják elége ki - beszélni azt az igyekezetet, mely - szerént a' *Porta* magát a' jelen való háborúra minden ki - gondolható úton módon készíti. A' 14 esztendőös nevedékeny ifjaktól fogva a' 70 esztendőös öregekig mindenek kénytelenítettnek a' hadra; a' honnan az egész *Török Birodalomban* igen kevés ifjak találatnak oda haza, és mi nem - is tudjuk, hány 100 - ezerből áll a' *Török Tábor*. — *Generál Brechainville* a' ma - ra 7 - ezerből álló *Sergével* magát megint vizsgál -

húzta Sept. 12-dikén, és az ellenség magát, a' mint a' *Moldovából* jövő hírek erősítik, egészízen *Sáskáig* ki-terjesztette. — *Kerfonból* veszfűk a' Levelet, hogy *Otzakov* szüntelen ágyuztatik; de *Feldmarfal Románzov* azonban a' *Prúth* vize mellett meg-mozdálhatatlanúl nyugszik, és az ostromnak ki-menetelére várakozik; azonban *Isten* tudja mit vár. — A' Bánátban a' mi Fejér-népjeink és gyermekeink az Országba bejebb küldettek; a' férjfiaknak pedig fegyver és tüzi eszköz adatott kezekbe, hogy magokat valamint az ellenségtől úgy a' tolvajoktól óltalmazhassák. — Gnrál, *Pellegrini* ő Flsgétől *Feldmarfallá* és *Temesvárra* Komendánsá tétetett. — A' Bétsi Német Tudósítások -szerént, *Generál Fábrí* meg mutotta, hogy néki okoson gondolkodván magát *Jafsiból* visszakelletett húzni; a' honnan a' maga előbbeni hivataljába visszakelletett; de ő kívánnya a' maga szolgálatjából való el-botsáttatását.

A' Budai Ujság-levél-szerént, a' Bánátusi hírek és tudósítások még nem olyanok, hogy örömmel lehessen azokat olvasni. Még közönséges ütközet nem esett, mely -szerént az ellenség még a' Bánátban van, naponként terjeszkedik, és 100 faluknál többnek számtalan lakosait juttatott bújosó köldülésre. — A' mi Táborunk *Káránsebestől* is *Szakul* ig hátra húzódik, rész-szerént azért hogy a' kö-sziklás hegyek között, a' hol az ellenséggel meg-ütközni nem lehet, az ő apróság de véletlen ki-ütéseik által naponként ne-húljanak a' mi katonáink, rész-szerént azért, hogy a' Törököket a' térségre ki-lehessen tsalni, a' hol az ütközetre elegendő tágaság

ság lejénd. — A' Török Fő Vezérnek táborostól Fő-szállása vagyon *Mehádiában*, maga a' Vezér lakik a' Komendáns házában, a' melyben nem régen Obeller *Hibel* lakott vala; az ő Törökjei pediglen mind két-felől *Mehádia* mellett szállottak Táborba: ugy láttzik hogy a' Nagy Vezérnek előre el-intézett szándéka ez: hogy a' *Serászier* Basát Sergeinek jobb szárnyával a' hegyeken és azok között elő-nyomúl, a' mi Sergeinket nyughatatlanítja, (a' falukot rendre el-foglalja, azoknak lakósaiból a' kiket ottan talál, az ifjakot fogságra viszi, a' többit néhol nem bántja, néhol pediglen ölzve-martzan-golja) de soholt közönséges ütközetre menni nem akar: a' bal szárnyával maga a' Nagy Vezér a' Duna melyékén fel-indul, és azután fordul bejebb a' Bánátnak térségére. Ezen előre el-intézett szándéka a' Nagy Vezérnek a' miéinktől észre vétetvén, a' két baj vagy kár közüll a' kisebbiket választották; és erre nézve meg-engedték az ő mozdulásait foglalásait, mig ötet a' sikra ki-tsalhatják. — *Verfetz*ből Sept. 19-dikén írják, hogy az ellenség már *Ujpalánkát* és *Fejéregyházat* (*Veiszkirchen*) el-foglalván, igen közel érkezett *Verfetz*hez-is, és minden órán ezt-is el-is el-foglalhatja, *Ujpalánkának* el-foglalása előtt, General *Brechainville* a' maga 8-ezeiből álló Sergeivel, az ellenségnek a' lehetőségig el-lent-állott; és a' *Moldava* nevü helység mellett fekvő Táborból lett kétszeri meg-támadást, mind a' szárazon mind a' vizen, a' *Harrach* Vasaloknak, és a' *Vurmzer* Húszároknak bátor Vitézsége hozzá járulván vizsza-is vert; de minekutánna a' Nagy Vezér

zér 20-ezerből álló gyalog és lovas Serget, és 40 Sajkákot küldött volna ő ellene, hogy ezen ifeles ellenségtől körül ne-vétefsék; az ágyukot, hadi-akadályokat, és az éleségnek egy részét felszedvén a' több részét pedig hafzon-vehetetlenné tévén, ide *Verfetzre* visszahúzta magát, és e' szerént foglaltatott-el *Ujpalánka*. Ha már az ellenség ide *Verfetzre* bétalál ütni, akkor Generál *Brechainville* innen is hátrébb húzódik egészen *Dentáig*; és ott még egynéhány Regementekkel fog megszorítottani, hogy ottan az ellenségnek ellent állhasson: innen *Verfetzből* már az Afiszonyok és gyermekek bejebb költöztetnek az Országba, az itt maradtot férjfiaknak pediglen fegyver osztatott, hogy a' tolvajok ellen, vagy ha a' szükség kívánja az ellenség ellen is magokat a' mennyiben lehet általmazzák. — *Lugosról Sept. 18-dikán költ Levél*: Ha a' mi hegyeinken 100-ezer Pruszszufok vólnának, legalább tudná az ember, hogy mint fenyítékhez szokott katonának itt vagy amott jöhetnek-le a' hegyekről, és üthetnek mi réánk; de ezekkel a' Törökökkel sokkal más-képpen van a' dolog: mert a' hol ma azt gondolná az ember, hogy ezen meredek kö-sziklákon még a' vad-ketskék is alig járhatnának, már hónap Sergesleg vagynak a' Törökök a' tetején, és ott jönnek-le a' hol ingyen sem lehetne vélni: egy szóval a' hegyek között sokkal inkább lehet a' sivatag bárdolatlan Néptől, mint a' mérték re lépő katonáktól félni; ezeket pedig a' hegyekről különben el-nem lehet kergetni, hanemha a' térségen elsöben egy ütközetben győzedelmeskedünk raj-

tok. — A' Generál *Vartensleben* keze alatt valók miolta *Méhádiából*, *Fenisről*, *Arményesről*, rendre *Szlatina mellé* visszavonúltak, azolta máig-is az ellenségtől éjjel nappal nyughatatlanittatnak. Sept. 13-dikának éjtszakáján, a' *Stein* Sergéből való *Obeſter* Báró *Vernek*, 400 Törököt egy dombról, a hól igen alkalmas helyen megvalának telepedve elkergetett, és ha az említett *Obeſternek* némely legényei felette idején nem kezdettek volna tüzelni, és az-által a' Törököt álmokból felébredzeni; tehát ezen 400 Törököt körülvévén, mindnyájukat talám vagy el-lehetett volna fogni, vagy el-ejteni: de az igen eleve tüzelés által felébredvén, és sok fegyvereiket és akadályaikot a' miéinknek hátra hagyván, életeket szaladással mentették. — Sept. 14-dikén a' *Tertzi*, *Durlach*, *Stein*, és *Volfenbüttel* gyalogjai, a' *Vürtemberg* és *Gréfen* lovagokkal edgyütt, az ellenségnek egynéhányfzor megújított tsatáját állották-ki, és ámbár a' Törökök mindenkor több veszteségekkel verettek vissza, még-is részünkről-is sok kár esett, tsak a' sebeseinknek száma 300-ra megyen; de ezen tsatákban a' Törökök közül leg-alább hozzá vetvén 600-an el-estek: ezen tsatákban az ellenség fő-képpen a' mi tartalék (*reserve*) ágyufainkra ágyuzott, a' kiknek hol és hogy léteket, azok a' 60 szökevények jelentték vala-meg az ellenségnek, a' kik ezen napon mi töllünk a' Törökhöz által szöktenek vala. Ezen tsatákban gránátokot-is hajigált az ellenség a' miéink közzé, de azok el-aluván el-nem sültenek. Az ágyuzás mind két részről minden naponként foly,

és tapasztaltatott hogy a' Törökök-is most tzeira kezdettek löni; kétség kívül némely jó agyu igazgatókat kaptanak. — Sept 15-dikén 3 puska porral terhelt szekereinket az ellenség fel-gyújtotta, és ennek alkalmatofságával sok embereinket meg-marzangolia és el-ejtette. Minthogy a' tsatázó Törökök szüntelen más nyugutt Sergek által fel-váltatnak, azért ök sem a' viadalbéli fáradság, sem álmatlanság miatt el-nem bádgyasztatnak; de a' mi Sergeink fel-nem tseréltetvén, hanem szüntelen vagy vigyázaton, vagy fegyverben, vagy viadalban lévén, nagyon el-gyengültek. Ez-is tapasztaltatott a' Törökök között, hogy midön ök, a' kiellen hegyeken tsatázni, portázni mennek, vagy a' mi őrizeteinkre akarnak ütni, olyankor szagló kutyákat vizsgálót szoktanak magokkal vinni, mellyek által megtudják ha valahol les helyben vagy őrizeten Sergeink vólnának: ugyan illyen kutyak által szokták az erdőben, a' falukról el-bujdosott lakosainkat is fel-keresni. — Horváth-országból *Petrinából* Sept. 13-dikán költ Levél-szerént, a' *Károlyvári* Kerületben egy osztály Hatánokokat a' Törökök meg-támodván, nagyobb részént le-appritották, és az ő Elöljárójokat Obérsflájdinánt *Bajalitsot* fogságra vitték. Eddig a' Budai Ujság Levélből: látsuk már a' Fő-hadi-tánáts jelentéfit, mely éppen mikor eddig irtuk vólna akkor érkezék kezünkhöz: nagyobb részént a' fennebb említett történeteket, és már valahára Khotzimnak fel-adását foglalja magában a' mint itt következik.

(**) *A' Fő-Tábornak Szállásáról Illova mellől* Sept. 20-dikán költ: Minek-utánna *Méhádiából* a' mi

Sergeink *Fenischre* vizsgálta húzódtak volna; mingyárt az iránt tétettek Rendelések, hogy az ellenségnek az *Almási* térségre bé-hatása meg-akadályoztassék; erre nézve Generál Gr. *Brechainville*, a' *Sáska* és *Moldava* között lévő hegyre rendeltetett, hogy a' Veteráni Barlangnak fel-adása után-is ezen hegyről, a' Török hajóknak a' Dunán való fel-jövele, ha éppen el nem rekesztethetik-is, leg-alább nehezítés-sék Ezen Rendelés után, a' mi nagy Táborunk, az ugy nevezett *Karaschovai* hegyeken által Aug. 31-dikén *Káránsebesbe* érkezett; de hogy a' Generál Gróf *Vartensleben* keze alatt valóknak hátrább húzódásának, az őket kergető ellenségnek eleibe állás által eleit lehessen venni, erre nézve Sept. 3-dikán a' Tábor, Generál Gróf *Vartensleben*hez közelebb *Szlatináig Káránsebesből* elébb mozdult, és magát következő napon a' G. *Vartensleben* Sergé-vel, a' mely *Fenischen* és *Arménisen* már hátra húzódtott vala, itten *Szlatinánál* edgyesítette. Mind azok a' Tudósítások mellyek az ellenség Táborától jönnek, azt erősítik, hogy a' Nagy Török Vezér a' *Seráskier* Bafsával edgyesülve *Méhádia* körül és *Szupánék* mellett fekszik, valósággal Sept. 10-dikén közelebb-is mozdult mi-hozzánk az ellenség, és a' velünk által-ellenben lévő hegyekre telepedett, a' mellyeken a' meredekség és szoros utak miatt nem lehetett ötet meg-támodni. Sep. 14-dikén igyekezett az ellenség a' mi Táborunk' jobb szárnyának háta megé kerülni, de ezen tzeljától vizsgálta veretett, a' mint ez a' múlt jelentésben le-iratott vala: azolta semmi nagy dolgot nem próbált, hanem sok helye-
kén

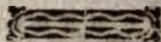
ken készült Battériákról meg-nem szünik a' mi Sergeinkre ágyukat és Bombikot lövöldözni; mely által azon igyekezik, hogy minket még a' hátrább húzódásra kényszerítsen. Ezen ágyuzása által már 30 emberünket, és sokakat az ágyuk és éleséges szekerek eleibe való lovak közül el-ejtett és meg-fesített; még több kárt-is tett volna ez által, ha mingyárt töltött Sántzokat nem készítettünk volna elejébe. — Sept. 15-dikén G. G. *Brechainville* jelenti, hogy a' maga elől-járó Serge, mely a' *de Vins* Regementéből Generálm. Gr. *Aspermontnak* és Oberster *Oreillynek* kezek alatt *Alibeynél* és *Moravánál* áll vala, menthetetlenül és szerentsétlenül roszszul értett parantsolatból azon állását el-hagyván, hátra húzódott; ez által maga-is G. *Brechainville* kén-telenített a' maga Mária havánál vett állását és az *Almáfi* hegyeket el-hagyni, és *Fejéregyházra* hátrálni. Ez a' G. *Brechainville* jelentése a' Tábornál igen váratlan vala, de lehetett reményleni, hogy azon hibáson tett lépéseket ismét helyre lehet hozni, és azon el-hagyott helyekre visszra lehet menni: ezen reménység tartott Sept. 19-dikéig midőn az oda küldött Májor Hertzeg *Keusz* azzal a' bizonyos hirrel tért visszra, hogy Generál *Brechainville* kén-telenített *Fejéregyházát*-is (*Veiszkirchent*) az ellenségnek hátra hagyni, és *Versetzre* hátrább vonulni. Ezt hallván a' mi Nagy Táborunk, és látván hogy már a' Törököknek mind a' hegyekről mind a' Duna-vizéről a' Bánátus térségére akadály nélkül való bé-jöhetések vagyon, sőt már *Moldava* nevü Faluig bé-is jöttenek; tehát, hogy ők az e-
gész

gész Tartományt fel-ne prédálhafsák, a' mi Táborunk a' *Káránsebesi* völgyből, a' *Temesvári* Bánát-nak térségére bejebb költözött: mely költözködés az *Illovai* Tábori-szállásról Sept. 21-dikén sietve véghez-is ment.

A' *Khotzimnál* lévő *Muszka* és *Tsászári* edgyesült Táborból Sept. 19-dikén költ: *Khotzim* Várának őrizete *Követei* által jelentvén, hogy a' Várnak feladása iránt edgyezézre (*Capitulátzióra*) akar menni, a' *Kapitulátzió* Sept. 19-dikén *Hertzeg Kóburg* és *Muszka* Generál *Gróf Soltikov* által meg-kötött, ilyen formán: hogy a' *Várbéli* *Törökök* és lakóklok 10 nap alatt ugy-mint Sept. 29-dikéig a' Várból fegyvereikkel edgyütt el-költözzenek, az alatt pediglen 7 *Török* Fő-emberek kezesül a' mi Táborunkban tartassanak, az el-költözésre rendelt nap előtt pediglen 3-mad nappal, a' *Török* *Portá-nak* a' Várban maradandó fegyveri készületei és az ágyuk, a' miéinknek fogyatkozás nélkül által adatassanak. Ezen fel-adásról az ez-utáni jelentésben bővebben. Eddig van a' Fő Hadi Tanátstól kiadott *mosiani* jelentés. (**)

Meg-jegyzések.

A' *Török* Tábor vagy 13 mért-földdel megint bejebb költözött a' mi Hazánkba; már a' Hadi-Kanzellária és a' hadi Posta más féltöbb hadi-készületekkel edgyütt *Temesvárba* szállott. — Mit mondunk! itt a' nagy félelem miatt esett hirtelen-hívés miatt egy nem vélt szerentsétlenség történt, mellyet annak-utánna bővebben meg-fognak tudni az Erd.

Olvasók. — — — — —

— — (a' roftában maradott.) — —

Ugy veszfzük észre, hogy valamint mi, úgy a' Török-is készül a' Téli Táborozáshoz, és így a' Téli-szállásból nem sok fog lenni a' Télen. — Az idegen Levelekben azt írják, hogy Tseh és Morva Országokból a' mi Sergeink mind bé-fognának takarodni, és oda valamely bizonyos más Hatalomságú Fejedelemnek fegyveresei fognának segítségül bé-szállani. — Ezt-is a' Bétsi Német Levelekben olvassuk, hogy ő Felsége a' hadi-taxával tellyességgel nem kívánván a' maga Pólgári-társaságbéli Tisztvifelőit terhelni, 50 milliomot érő Bankó-tzedulát fog megint nyomtattatni, 1 forintostól fogva 25 forintostig, mellyekről az iratik, hogy ezen hónapnak végén kézzen-is lennének. Az idő meg-mutatja, hogy lesz. — Azt beszélik a' Törökökről, hogy ezek *Temesvárt* tellyességgel nem akarják ostrommal körülvenni, hanem jobb és bal-felől szándékoznak bejebb jöni. — Arad 6000 fegyveresekkel erősítettik, és a' Sántzok Sorompókkal vétetnek körül. — 12-dikben 2000 hadi-betegek érkeztenek vala-még a' Bánátusi Táborból. — A' Lengyelek a' mostani Ország-gyűlésben 100-ezerre akarják a' magok Táborjokat szaporítani, és a' következő Királyt is ki-légyen? meg-akarják határozni: még pedig ezen Ország-gyűlésére Ország Követjének egy Protestáns választottanak. Ezen tisztelet, mely már sok századoktól fogva egy *Dissidensnek* (így hívják a' Protestáns

testánst a' Lengyelek) sem adattatott vala, egy igen nagy talentumú ifjú Kamarás Urnak *Bronitovszkinak* adaték, kinek Attya, mint Réformások között leg-öregabb Ur, a' múlt *Confederátziokor* nagy üldözéseket szenvedett vala; és ennek 3 testvérei hazájokat ugyan ekkor el-hagyván Mufzka és Prufzszus szolgálatba mentenek vala. Ez a' *Srodái* Országgyűlésében Ország Követjének választatik, és a' Valás-béli ellenkezéseket mind el-akarják a' Lengyelek távoztatni.

(Konkoly vólt és ki-húllott.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Az egész Prufzszus Tábor, a' Berlini Levelek szerént, hadi-készületek téfzen, — A' Lengyel Király megint nagyon betegnek mondatik, és ez is edgyik oka a' felleges Ország gyűlésének. — 12-dikben már minden Prufzszus Sereg és az egész *Artilleria* kemény tüzi eszköz meg-visgáltatott. — Az a' közönséges hir a' Lengyelekről, hogy már meg-hározták légyen magokat, hogy ők a' Török' barátságában maradjanak. — Egész Prufzsiában nem tudatik még, mire készül a' Tábor, a' közönséges hir azt tartya, hogy a' Lengyeleknek Kordont húzni; de senki bizonyost nem mondhat felölle, az idő éfzen mindent világossá. — Edgyik Levelünkben ettünk vala emlékezetet a' *Szlatinánál* lett ütközetöl, a' bizonyos hogy a' 14-dik Sept, meg-efett, de tsak

tsak ugyan a' még eddig jött Tudósítálok nem ele-
gedendők arra, hogy valóságos és a' környül-állá-
lok-szerént le-irt Tudósítált tehetségünk. Annyit tu-
dunk benne, hogy az ütközet igen kemény volt.
Már 12-diktől fogva alkalmatlankodott a' Török
éjjel nappal az *Illovánál* álló *Vartensleben* Seregé-
nek, mindég 6-ezeren ögyelgettek ott körül, tsatáz-
tak a' Sereg elejével, és mingyárt vízfza-vonták
magokat, mihelyt a' miéink keményen fogták, a'
mellett fel-égettek két kis falut, és egynéhány la-
kosokat rabúl vittek. 13-dikán fel-mászott egy tso-
port Török a' hegy-tetőre, és onnan mintegy 18
ezerből álló, többnyire gyalog, közelített a' miéink-
hez, 14-dikén rá-ütöttek a' *Vartensleben* szárnyára;
és úgy tették hogy minden ezek kedvek tsak a'
mi ágyuinkra volt függesztve, mert jól-lehet igen
fok embert vesztettek-el, mindazonáltal nem hagy-
ták félbe a' Pattantyusokra rohanni, a' kiket-is a'
mint lehetett agyon lövöldöztek és vagdaltak. *Ter-
tzire* az-után olly erősen nyomúltak, hogy több-
nyire minden Pattantyusok vagy meg-ölettettek
vagy meg-sebelsitettek, és a' Regiment ágyuinak
vízfza kellett vittetetni, azon-kivül a' Regimentből
egy osztály egészfzen el-veszett, ekkor Generál *Pal-
lavitsyni* a' bal szemére és karjára meg-sebelsitte-
tett, őtet fel-váltotta Generál *Hutten* és hasonlókép-
pen sebet kapott, a' Jantsárok le-vonták magokat,
a' magok holtjai megett, míg a' puskát töltötték,
s azzal szaladtak és tüzeltek előre, egynéhány Re-
gementekbe jó forma kárt vallottunk, míg ő Felsé-
ge a' Vafafokat az ellenségbe belé vágatta, azok
tsináltak magoknak útat az ellenség közt, és a'
Törököket nagy kárral széllyel verték, de mihelyt
özfve szedték magokat, mingyárt meg-ujjították az
ütközetet, és a' Kuráfsirokat a' pantzélou kereszttül-
is jól meg szabdalták, az ütközet tartott éjtfzakáig,
az ellenség el-vesztett egynéhány ezer embert, a'
mi kárunkat még nem lehet meg-határozni.